

Bài 23

CON NGƯỜI VÀ THIÊN NHIÊN

Học xong bài này, em sẽ:

- Nêu được các tác động của thiên nhiên lên hoạt động sản xuất và sinh hoạt của con người.
- Trình bày được những tác động chủ yếu của loài người lên thiên nhiên Trái Đất.
- Nêu được ý nghĩa của việc bảo vệ tự nhiên và khai thác thông minh các tài nguyên vì sự phát triển bền vững. Liên hệ thực tế địa phương.

Con người được sinh ra từ thiên nhiên. Thiên nhiên cho con người môi trường sống. Đồng thời, trong quá trình sinh sống, con người không ngừng tác động vào thiên nhiên. Ở nơi em sống, con người tác động đến thiên nhiên như thế nào?

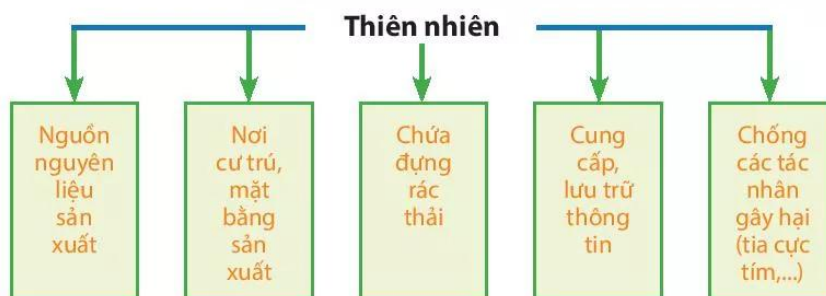
I. ẢNH HƯỞNG CỦA THIÊN NHIÊN ĐẾN SINH HOẠT VÀ SẢN XUẤT

Dựa vào thông tin trong bài và hình 23.1, em hãy tìm những ví dụ thể hiện vai trò của thiên nhiên đối với hoạt động sản xuất và đời sống con người.

Lịch sử phát triển của xã hội loài người luôn gắn liền với thiên nhiên. Thiên nhiên cho con người không gian sống, cung cấp các điều kiện cho hoạt động sản xuất và là nơi chứa đựng chất phế thải của con người.

Mặc dù có lúc thiên nhiên gây ra thiên tai, dịch bệnh,... nhưng con người là một phần của thiên nhiên và thiên nhiên là một yếu tố vô cùng quan trọng để đảm bảo cuộc sống của con người.

Hình 23.1. Vai trò của thiên nhiên đối với sinh hoạt và sản xuất

II. TÁC ĐỘNG CỦA CON NGƯỜI ĐẾN THIÊN NHIÊN

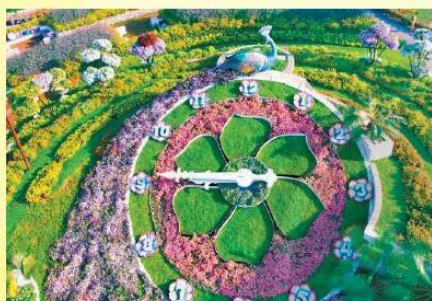
Trong quá trình phát triển, con người đã tác động rất nhiều đến thiên nhiên. Những hệ sinh thái nhân tạo tươi đẹp như công viên, vườn hoa, khu nghỉ dưỡng sinh thái,... được tạo ra. Con người cũng tích cực tham gia bảo vệ môi trường, khắc phục các sự cố môi trường, phòng chống thiên tai,...

Dựa vào thông tin trong bài, hình 23.2, 23.3, em hãy nêu những tác động tích cực và tiêu cực của con người đến thiên nhiên.

Em có biết?

Hình 23.2. Một góc vườn hoa Kì diệu Đu-bai (Các tiểu vương quốc Ả Rập Thống Nhất)

Vườn hoa Kì diệu Đu-bai, thành phố Đu-bai (Dubai), Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống Nhất được xây dựng trên một trong những hoang mạc khô hạn nhất thế giới. Vườn hoa rộng hơn 7 ha và là vườn hoa lớn nhất thế giới.

Vườn hoa Kì diệu Đu-bai có hơn 100 triệu bông hoa khoe sắc. Vườn hoa được thiết kế thành nhiều khu vực, theo các chủ đề khác nhau. Nơi nào cũng rực rỡ và tràn ngập sắc hoa. Hằng năm, vườn hoa thu hút rất nhiều khách du lịch đến tham quan.

Thông qua các hoạt động kinh tế, đặc biệt là công nghiệp và nông nghiệp, con người làm biến đổi sâu sắc môi trường đất, nước, không khí, sinh vật,... Đồng thời, dưới sức ép của gia tăng dân số và quá trình đô thị hóa, con người tăng cường khai thác tự nhiên và phát thải vào môi trường.

Những hoạt động khai thác tự nhiên quá mức của con người đã làm cho môi trường tự nhiên bị ô nhiễm, đôi khi rất nghiêm trọng. Vì vậy, con người đã và đang tìm nhiều cách để bảo vệ và cải tạo môi trường tốt hơn.

Sông Tô Lịch, Hà Nội (Việt Nam)

Khí thải từ nhà máy ở Đức Châu, Sơn Đông (Trung Quốc)

Một góc rừng A-ma-dôn (Bra-xin) bị cháy

Hình 23.3. Một số tác động tiêu cực của con người đến thiên nhiên

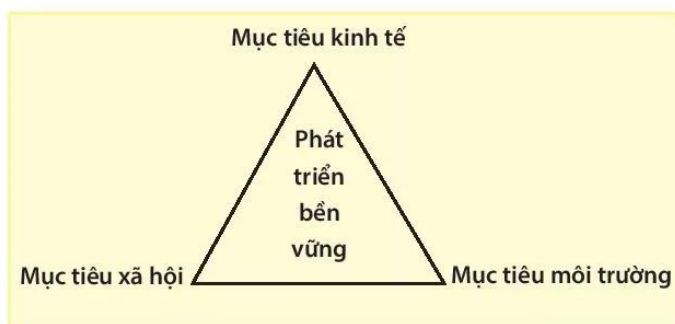

III. KHAI THÁC VÀ SỬ DỤNG TÀI NGUYÊN THÔNG MINH

Dựa vào hình 23.4 và thông tin trong bài, em hãy:

- Cho biết thể nào là phát triển bền vững?
- Giải thích tại sao phải đặt mục tiêu phát triển bền vững?

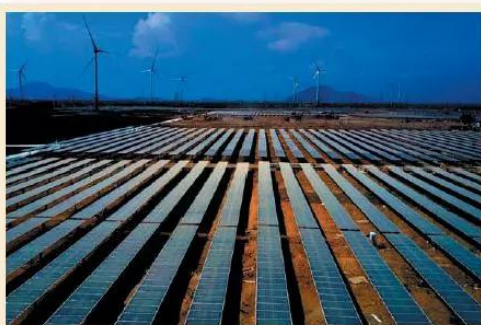
Hình 23.4. Sơ đồ về phát triển bền vững

Phát triển bền vững là sự phát triển nhằm thỏa mãn các nhu cầu của thế hệ hiện tại của con người nhưng không làm tổn hại tới khả năng đáp ứng các nhu cầu của thế hệ tương lai.

Phải đặt mục tiêu phát triển bền vững bởi vì trong suốt lịch sử phát triển của mình, con người đã luôn khai thác tài nguyên thiên nhiên nhằm phục vụ cho cuộc sống. Thế nhưng, không phải tài nguyên nào cũng là vô hạn mà sẽ dần cạn kiệt (ví dụ như khoáng sản). Do đó, biết cách khai thác tài nguyên thiên nhiên hợp lý, sử dụng tiết kiệm, phát triển công nghệ tìm tài nguyên thay thế chính là những biện pháp khai thác tài nguyên một cách thông minh của con người, là chìa khoá mở cửa vào tương lai của các thế hệ hôm nay và mai sau.

Em hãy cho biết các hoạt động kinh tế trong hình 23.5 có đáp ứng được mục tiêu phát triển bền vững hay không? Tại sao?

Khai thác năng lượng mặt trời và năng lượng gió ở Ninh Thuận (Việt Nam)

Sản xuất lúa và hoạt động du lịch ở Tam Cốc, Ninh Bình (Việt Nam)

Hình 23.5. Một số hoạt động khai thác tài nguyên thiên nhiên hợp lý của nước ta

Em có biết?

Hình 23.6. Một số giải pháp khai thác tài nguyên thiên nhiên phục vụ phát triển bền vững

LUYỆN TẬP - VẬN DỤNG

Chân trời sáng tạo

Luyện tập

1. Em hãy tìm những ví dụ thể hiện các tác động của thiên nhiên lên hoạt động sản xuất và sinh hoạt của con người.
2. Vẽ sơ đồ thể hiện những tác động tích cực và tiêu cực của con người đến thiên nhiên.

Vận dụng

1. Trong cuộc sống hằng ngày, em có thể làm gì để bảo vệ tài nguyên thiên nhiên và môi trường tự nhiên nơi em sống?
2. Em hãy tìm những ví dụ về khai thác tài nguyên thiên nhiên ở nơi em sống.